

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Beelden-Dienst Ende Vasten Met Haere Ceremonien Soo
Sy Ghebryckt Worden Vande H. Roomsche Kercke
Bevestight Met De H. Schriftvre Ende De HH. Ovt-Vaders
vande eerste 400. jaeren**

Hazart, Cornelius

T'Antwerpen, 1664

Het I. Capittel. Van het Vasten van Viertigh daeghen.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71387](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71387)

Het tweede. **De Roomsche Kercke leert / dat het loffelijck is / sae verdienstigh af-stant te doen van sekere spijsen / op die booz-noemde ghestelde Vastendaghen / ende dat hy sondicht / die teghen het ghebodt vande Kercke / contrarie doet.**

Ter contrarien, ghelijck als Guilielmus Perkinus seyd *Controv. 12. de Ieiunio cap 2 § 2.* Partye oordeelt dit onderschept / ende af-stant van sekere spijsen / een sot ende schadelijck werck te zyn / sae goddeloos, om dat het / soo hy seyd / wegh neemt de Christelijcke vryheyt.

Het derde. **De Roomsche Kercke leert / datmen dooz het vasten kan boldoen aen de goddelijcke Rechtbeerdigheyt / booz de tijdelijcke straffen van onse sonden.**

Ter contrarien, seght Guilielmus Perkinus, *Ibidem* dat dit eene grouwelijcke lasteringhe is teghem Christum.

Dese dzy boben ghemelde stucken / de welcke de Roomsche Kercke staende houdt teghen Partye, sal ick elck in 'r besonder / met besondere Capitellen / ende Paragraphen / vast maecken / ende bevestighen / eerst upt de H. Schrifsture / ende daer naer upt de H. Oudt-Vaders / namelijck vande eerste vier hondert saeren.

HET I. CAPITTEL.

Van het Vasten van Viertigh daeghen.

§. I.

Bewijs uyt Schrifsture dat het loffelijck is
40. daghen te Vasten.

Exodi Capite 34. Versu 28.

MOyses was aldaer met den Heere veertigh daghen, ende viertigh nachten, hy en at gheen broodt, ende hy en dronck gheen water.

Moy-

Moyſes dan was daer / ſonder eten, ende drincken, ghelijck den Dordrechtschen Bybel bemerckt Exodi 24. Num. 33. want ghelijck den ſelven Bybel, op deſe hoor ghelijcke plaetſe oock bemerckt Nu 34. Onder het woort *broodt*, wordt alderley ſpijſe verſtaen, ghelijck onder het woort *water*, alderley dranck.

3. oft 1. Regum, Cap. 19. verſu 8.

Elias ſtont op, ende at, ende dranck: Ende hy ghinck door de kracht der ſelver ſpijſe viertigh daghen, ende viertigh nachten tot aen den bergh Godts Horeb,

Matthai Capite 4. verſu 2.

Als Chriſtus viertigh daghen, ende viertigh nachten gheyaſt hadde, heeft hongher ghehad.

Bemerckinghe.

Hier hebt ghy / dat niet alleen Moyſes, den Wet-gheber van't oude Teſtament / ende Elias den Pro- pheet / maer oock Chriſtus ſelbe / den Wet-gheber van't nieuwen Teſtament viertigh daghen, ende viertigh nachten gheyaſt hebben.

Draghe hier op van Partye oft het niet loffelijck en is / ende prijsbaer / het exempel van dierghelijcke treffelijcke Patriarchen / ende Propheten / ſae vanden Heere ſelbe naer te volghen / in het onderhouden van dit gheral van viertigh daghen?

Soo ſae / ſoo hebben wy dan dat wy begheeren: want dit gheral / ende deſen tijdt onderhouden wy mede in ons vanden.

Soo neen: Partye moet wy reden gheben waerom. Den Dordrechtschen Bybel op het 4. Cap. Matthai Num. 4. Het vanden Chriſti is een mirakeleus vanden ghe- weeft, ſonder eten, ende drincken, ghelijck oock gheweest is het vanden van Moyſes Exodi 34. 28. ende van Elias 1. Reg. 19. 8. 't welck daerom van ons, als oock d'andere mirakelen Chriſti niet en can naer-ghevolght worden.

Ick

Ick bekenne dat dit vasten van Moyses, en Elias, ende van Christus, vooz soo veel als het ghedaen is geweest/sonder eten / ende dzincken/ mirakelous is ghewest/ dat is bupten alle twijffel: maer de vragt is/oft de Daders bande oude recht-sinnige Kercke/dit soo wel niet gheweten en hebben / als Partyc? Dit is oock bupten alle twijffel: want de sake wijst haer selven upt / dat een mensch / dooz sijne natureljcke krachten alleen / niet en kan vasten vierctigh daghen / ende vierctigh nachten/sonder eten/ende dzincken.

Dies niet teghenstaende / soo en heeft de oude recht-sinnighe Kercke niet alleenlijck gheleert / datmen het vasten van vierctigh daghen / naer het exempel van Moyses, Elias, ende Christus mocht onderhouden; maer (ghelijck wy dat breeder hier naer sullen sien) heeft dat met'er daet in't werck ghelept. Laet ons hier ober hoozen spreken de **H. Oudt-Daders**

Den H. Clemens Romanus, Anno 80.

Constitut. Apostolic. Libro 5. Capite 12.

Post dies Epiphaniarum, servandum nobis est jejunium Quadragesimæ, quod vitæ Christi, & legis latæ recordationem continet.

Maer de daeghen bande Openbaeringhe des Heeren / moeten wy onderhouden het vasten van vierctigh daghen: want het beslupt de ghedachtenisse van het leven Christi, ende bande Wet/ die ghestelt is.

Den H. Ignatius, Anno 100.

Epistolâ ad Philippenses.

Quadragesimale jejunium. ne spernatis, continet enim exemplum conversationis Dominicæ.

En versmaet het vasten van vierctigh daghen niet: want het beslupt het exempel van het vasten des Heeren.

Den

Den H. Ambrosius Anno 374.

Sermone 37.

Christus heeft viertrigh daghen ghebast om onse saelighepdt / op dat hy eene profytighe saecke/niet alleen en soude leeren met woorden / maer oock booz gheben met exempelen / op dat wy met de selve voort stappen souden boozt-gaen tot de onthoudinghe / met de welcke wy loopen tot het Gheloobe.

Hoc fecit causâ salutis nostrâ, ut rem utilem, non solum doceret verbis, sed etiam exemplis instrueret, ut iisdem vestigiis, quibus ad fidem currimus, ad abstinentiam gradi remur.

Den H. Hieronymus, Anno 390.

Libro 2. adversus Iovinianum capite II.

Den Heere selve / heeft / met viertrigh daghen / het vasten der Christenen ghehep ligit.

Ipse Dominus quadraginta diebus, Christianorum jejunium sanctificavit.

Den selven.

In caput 3. Iona.

Het ghetal van viertrigh daghen betaemt aen het vasten; daerom heeft oock Moyses viertrigh daghen ghebast op den bergh Sina: ende daer staet gheschreven / dat Elias viertrigh daghen ghebast heeft / als hy booz Iezabel vluchtede. Den Heere selve heeft ghebast viertrigh daghen / ende ons achter-laerende het erf-deel des vastens / maectt' hy / onder dit ghetal / onse zielen bereydt tot het eten sijn's Lichaems.

Quadragenarius numerus convenit jejunio, ob quod & Moyses 40. diebus jejunavit in monte Sina, & Elias fugiens Iezabel, 40. dies jejunasse describitur, ipse quoque Dominus jejunat 40. dies & hereditatem jejunij nobis derelinquens, ad esum Corporis sui, sub hoc numero, animas nostras præparat.

Den H. Ioannes Chrysostomus, Anno 378.

Homiliâ 1. in Ioannem.

Onsen Heere Jesus Christus, verklaert hebende het vasten van viertrigh daghen / heeft alsoo den strijdt aenghegaen teghen den dupbel / ghebende aen ons alleen een boozbeeldt / op dat wy dooz het selve ghewapent worden.

Dominus noster Iesus Christus, & ipse 40. dierum jejunio declarato, sic cerra-men contra diabolî aggressus est, omnibus nobis exemplar dans, ut per illud armemur.

¶

Den

Den H. Augustinus Anno 420.

In Psalmum 110.

Moyſes, & Elias, & ipſe Dominus jejunaverunt, præcipitur enim nobis, & ex Lege, & ex Prophetis, & ex ipſo Evangelio, quod testimonium habet à Lege, & Prophetis.

Moyſes, ende Elias, ende den Heere ſelbe hebben ghebaſt: Want het wordt ons gheboden ende upt de Wet / ende upt de Propheten / ende upt het Evangelie ſelbe / het welck ghetuygheniſſe heeft vande Wet / ende Propheten.

Den ſelven.

Epistolá 19. Capite 15.

Quadragesima sanè jejuniorum habet auctoritatem, & in veteribus libris, ex jejunio Moyſi, & Elias, & ex Evangelio, quia totidem diebus Dominus jejunavit, demonstrans Evangelium non dissentire à Lege, & Prophetis.

Het vāſten van viertigh daghen heeft auctoriteit / ende inde oude boecken / in it het vāſten van Moyſes, ende Elias, ende in it het Evangelie; want den Heere heeft ſoo bele daghen ghebaſt / het hoonende dat het Evangelie niet verſchillende is vande Wet / ende Propheten.

Den ſelven.

In Questionibus super Genesim, libro I. Cap. 169.

Non frustra quadragesima dies jejuniorum sunt constituti, quibus Moyſes, & Elias, & ipſe Dominus jejunavit.

De viertigh daghen van vāſten en sijn niet te verghēeffs ghestelt / de welke Moyſes, ende Elias, ende den Heere ſelbe ghebaſt hebben.

Wat ſal my Partye hier op ſegghen: 't is ſeker dat de oude rechtſinnighe Kercke wel wiſt / dat het vāſten van Moyſes, Elias, ende Christus, ſonder eten, ende drincken, mirakelens is gheweest: dies niet teghenſtaende (ghelijck als blijckt upt de voorgeende ghetuyghentſſen) ſoo ſegghen de Vaders van die Kercke / dat aen de Chriſtenen een exempel / oft voorbeeldt ghestelt is van naerbolginghe. Op wat maniere? voor ſoo veel als het mirakelens wag? te weten / ſonder eten,

eten, ende drincken? gheensing niet: want dat waer vermetelijckhepdt sulckx te willen bestaen / dooz de naturellycke krachten als leen. Hoe kan dan dit vasten vande Christenen loffelich naer-gebolght worden? Hoozt de antwoorde:

Eerst vanden H. Gregorius Nazianzenus *Orat. in S. Lavacrum*: *a* Christus, sepdit hy / heeft ghevast een weyntigh vooz de bekozinghe: wy vasten vooz Waesschen. 't is al een / ende 't selbe vasten / maer daer en is gheen kleyn verschil tusschen den tijdt. Hy heeft viertigh volle daghen sich van alle spijse onthouden / want hy was Godt: Maer wy hebben het vasten ghetempert naer de swackhepdt van onse krachten.

Hoozt nu hier by den H. Augustinus *serm. 157 de Tempore*: *b* De wijle wy soo langh niet en können vasten / dat wy / soo vele daghen / ende nachten / gheen boedtsel en nemen / gelijck Christus gedaen heeft / laet ons ten minsten soo veel doen / als wy können.

Wy houden 't niet de rechtsinnighe Kercke; want wy en willen het viertigh daeghsche vasten van Moyses, ende Elias, ende van Christus niet naer-bolghen / vooz soo veel als het intrakeleng is gheveest / dat is / sonder eenigh eten, ende drincken: maer vooz soo veel als het onse swackhepdt / ende naturellycke krachten können verdragen.

Indien my Partye sepdit / dat dit alsoo veel is als niet: Ick thoone npt andere Schryftuer plaetsen contrarie.

Martha Cap. 5. v. 48 wordter gheseyt: Weest dan ghylieden volmaect, ghelijck uwen Vader, die inde Hemelen is, volmaect is.

Hoe is dit te verstaen? dat wy allesing moeten volmaect wesen als Godt: dat wy heyligh souden wesen sonder eenighe blecke machigh sonder eenighe swackhepdt: dat

a Christus paulo ante tentationem jejuna- vit, nos ante Pascha. Jejunium unū, idemq; est, at utriusq; temporis non parva differentia. Ille totos 40. dies à cibo absti- nuit, utpote Deus: Nos autem ad viriū nostrarum modulum jejunium attempera- vimus.

b Nos autem quia tam longum jejunium perpetrare non possumus, ut per tot dies, & noctes nihil alimento um, sicut ille, accipiamus, saltem quantum possumus, faciamus.

is onmoghelijck; want / wie isser als Gode? hoe verstaet ghy dan / dat wy volmaecht souden wesen / ghelijck den Hemelschen Vader? te weten / soo veel als onse menschelijcke krachten / geholpen wesende door de gracie Godts sullen toe-laeten / ende vermoghen.

Wederom / seght den H. Paulus *Ephes Cap 5. v. 2.* Wandelt inde liefde, gelijckerwijs oock Christus ons lief ghehadt heeft, ende hem selven voor ons heeft overghegheven tot eene offerande, ende slacht-offer aen Godt, tot eenen wel rieckenden reuck.

Konnen wy soo volmaectelijck / ende op die selve maniere beminnen / ghelijck Christus ons lief heeft ghehadt? konnen wy ons niet sulck' eene upnemenheyt overgheben tot eene offerande aen Godt / soo als Christus ghedaen heeft? 't is seker dat neen: hoe ghebedt ons dan den H. Paulus, dat wy souden beminnen / ghelijckerwijs Christus ghedaen heeft? te weten / niet met soodanighe eene upnemenheyt / (want daer toe en konen wy niet komen) maer naer ons kranck vermoghen / ende de maete der gracie / die ons mede ghedeylt wordt. Al eben eens / segghen wy van het vasten: Wy weten wel dat wy soo volmaectelijck / noch niet sulck' eene upnemenheyt / noch op de selve maniere / dat is / sonder cenigh eten / ende drincken / niet en konnen vasten / soo als Moyses, Elias, ende Christus ghedaen hebben: maer wy segghen / dat wy dit doende naer ons vermoghen / ende swaekheyt der krachten / niet qualijck en doen / maer wel / ende loffelijck.

Want ghelijckerwijs een Christen mensch loffelijck doet / als hy tracht naer te volgen de volmaectheyt van sinen Hemelschen Vader / ghelijck hy Marthæus gheboden wordt / ende de liefde van Christus, ghelijck hy Paulus belast wordt / niet teghenstaende hy de volmaectheyt Godts / ende liefde Christi allesing niet en kan achterhaelen; alsoo segghen wy mede dat hy loffelijck doet / als hy tracht naer te volgen het vasten van Moyses, Elias,
ende

ende Christus, al-hoewel hy dit niet en kan achter-
volghen / soo verre / dat hy dit soude doen sonder
eenigh eten / ende drincken; 't is ghenoegh dat hy
dit doe / naer de swackhepdt van sijne nature/
ende het vermoghen van sijne krachten / ende de
maete der gracie / die hem hier toe van Godt toe-
geschickt wordt.

Partye dan moet my nootsaeckelijck bekennen/
dat wy allesins niet en kunnen volmaeckt wesen
ghelijck onsen Hemelschen Vader / noch soo lief
hebben als Christus; ende nochtans sy moet my
doock nootsaeckelijck toe-stemmē / dat wy moeten
trachten om volmaeckt te wesen ghelijck onsen
Hemelschen Vader / ende soo lief hebben als Chri-
stus: Ergo sy en kan ons niet berispen / indien wy
trachten naer te volghen het vasten van Moyses,
Elias, ende Christus, al-hoewel wy niet en kunnen
achter-haelen / ter oorsaecke van onse swackhept/
de mirakelense maniere / ende volmaeckthepdt
van haer vasten.

Doch wat willen wy hier langhet op dispute-
ren? want al hoe wel wy het exempel van vier-
tigh daghen te vasten niet hadden upt de Schrif-
ture; ick en sie gheene reden / waerom dat wy
meer het geboeken van Partye souden moeten vol-
ghen / als het ghebruyck / ende ghewoonte / de
welcke dies-aengaende / van alle tijden / is ghe-
weest inde Christene Kercke. Nu dat dierghelije-
ke ghestadighe ghewoonte van viertigh daghen
te vasten / inde Christene / ende rechtsinnige Ker-
cke is gheweest / sal blijcken upt den volghenden
Paragraph.

§. II.

Wordt bethoont, uyt de HH. Out-vaders vande eerste vier-hondert jaeren, dat het op die tijden eene ghewoonte is gheweest van viertigh daghen te vasten.

Den H. Clemens Romanus, Anno 80.

Canone Apostol. 68.

Si quis Episcopus, vel Presbyter, vel Diaconus, vel Lector, vel Cantor sanctam Paschæ Quadragesimam non jejunit, præterquam si propter imbecillitatem corporis impediatur, deponatur; si laicus sit, segregetur.

Is't saecken dat eenen Bisschop/ oft Priester/ oft Diaken/ oft Lector/ oft Sangher/ het **v**iertigh daeghsche vasten van Paeschen niet en onderhoudt / 't en zy dat hy belet worde door swachheyt des lichaems/ dat hy af ghestelt worde; subien hy een leeken is / dat hy af ghescheyden worde.

Den H. Ignatius, Anno 100.

Epistolâ ad Philippenses.

Quadragesimale jejunium ne spernitis, continet enim exemplum conversationis Dominicæ.

Siet wel toe dat ghy het viertigh daeghsche vasten niet en versmaedt / want het besuyt het exempel vanden handel des Heeren.

Telesphorus, Anno 127.

Epistolâ ad omnes Fideles Capite 1.

Cognoscite, à nobis, & à cunctis Episcopis, in hac sanctâ, & Apostolicâ Sede congregatis, statutū esse, ut septem hebdomadas plenas, ante sanctum Pascha, omnes Clerici, in sortem Domini vocati, à carne jejurent.

Weet dat het van ons / ende van alle de Bisschoppen / die in desen heylighen ende Apostolijcken Stoel vergadert zijn / ghestelt is / dat alle de Clercken / de welke tot het erf deel des Heeren gheroepen zijn / seven volle weken booz Paeschen / haer van vleesch sullen onthouden.

Ori-

Origenes, Anno 226.

Homiliâ 10. in Leviticum.

Wy hebben viertigh daghen / de welke toe-gheſchickt zijn tot vâſten.

Dionysius Alexandrinus, Anno 260.

Epistolâ ad Baſilidem.

Men magh den feest-dagh van Paeschen niet beghinnen booz den tydte vande Derryſenisse des Heeren : maer dit is het gemeyn ghevoelen / ende oer-een-komen van alle / datmen tot dien tydte toe de ghemoederen / met vâſten / moet verootmoedighen.

Den H. Cyprianus, Anno 250.

Sermone de Ieiunio, & tentationibus Christi.

Als nu den Heere de onthoudinghe van viertigh daghen hadde volbracht / ende de mantere booz ghestelt / ende het exempel vast ghemaect hadde van vâſten / is den dubbel / doe hy hem hongherigh sagh / by hem ghekomen.

Concilium Nicænum I. Anno 325.

Canone 5.

Datmen Kerckelijcke vergaderinghen houde / eens booz het viertigh-daghsche vâſten / op dat / nu alle twiſten af-gheſneden zijnde / indien daer centighe zijn / eene supbere ende ſolemnele ghyſte aen Godt magh ghe-offert worden.

Den H. Athanasius, Anno 340.

Epistolâ ad Orthodoxos.

Ghy ſoudt Prieſters / ende Leecken / sien
 ¶ 4 trecken

Habemus Quadra-
 gesimâ dies jejuniis
 consecratos.

Paschalis festi cele-
 britatem, ante Domi-
 nicæ Resurrectionis
 tempus inchoare non
 licet. Nam & unani-
 mi sensu, atque con-
 sensu profitentur
 omnes, usque ad il-
 lud animos jejunio
 humiliare oportere.

Formâ jejuniorum
 propositâ, fixoq; ex-
 emplo, postquam
 quadraginta dierum
 abstinentiam Domi-
 nus consummavit,
 Satan, cum esurien-
 tem videret, accessit.

Fiant Concilia se-
 mel ante dies Qua-
 dragesimâ, ut omni-
 bus, si quæ sunt, si-
 multatibus amputa-
 tis, mundam, & ſo-
 lenne Deo munus
 possit offerri.

Vidiffes Presbyte-
 ros, & laicos in jus

trahi, virgines à certu
tuo divulsas, ad tri-
bunā Presidis raptari
&c. Hæc autem sub
Pascha, in Quadra-
gesimâ acta sunt, per
quod tempus jeju-
nijs dediti erant.

trecken hebben booz't Recht / de maegghden /
af-gheruckt wesende van haere vergaderin-
ge / sien sleppen naer den Rechter-stoel van
den President &c. Ende dit is gheschiedt ons-
rent Paeschen / inde heylighe viertrigh-dag-
ghen / op welcken tijdt se besigh waeren met
vasten.

Concilium Laodicenum, Anno 360.

Canone 50.

Non oportet in
Quadragesimâ po-
stremâ septimanâ je-
junium solvere, &
totam Quadragesi-
mam injuriâ afficere;
sed oportet totam
Quadragesimam je-
junare, aridis vescen-
tes,

Men moet de leste weke vande viertrigh
daghen / het vasten niet breeken / noch den
heelen Vasten insurte aen doen: maer men
moet de heele viertrigh daghen vasten / ende
de drooghe spijzen.

Den H. Ephrem, Anno 370.

Cantico in laudem & amorem Doctrinae.

Vast den Vasten van viertrigh daghen /
ende gheeft u broodt aen den hongherighen.

Valentinianus, & Valens, Anno 370.

In l. Quadraginta, C. de Feriis.

Quadraginta die-
bus, qui auspicio ce-
remoniarum, Pascha-
le tempus anticipant,
omnis cognitio inhi-
beatur criminalium
questionum.

Viertrigh daghen / de welke dooz het in-
stellen der Ceremonien booz den Paesch-tijt
gaen / salmen verbieden te handelen van cri-
minele saecken.

Den H. Ambrosius, Anno 374.

Sermone de Sexagesimâ.

Quadragesima id-
eo servatur, quia
Moyses, & Elias, &
Salvator 40. diebus,
& noctibus jejunasse
leguntur.

Darom onder houtmen het vasten van
viertrigh daghen / om datmen leest / dat Moy-
ses, ende Elias, ende den Salighmaeker vier-
trigh daghen ende nachten ghevast hebben.

Den

Den selven.

Sermone 25. de Quadragesimâ.

Wilt ghy Christen zijn / ghy moet doen
dat Christus ghedaen heeft: Wy / die gheene
sonde en hadde / heeft viertrigh daghen ghe-
vast; ende wilt ghy / die sondicht / viertrigh
daghen niet vasten?

Si vis Christianus
esse, debes quod
Christus, facere. Ille
qui peccatum non
habebat. Quadrage-
simam jejunavit, tu
non vis Quadragesi-
mam jejunare, qui
peccas?

Den selven.

Sermone 23. de Quadragesimâ.

Ick hebbe u. I. dickwils de reden uptge-
leyt van 't viertrigh-daeghsche Vasten / het
welck wy heden beghinnen: Ick hebbe u. I.
dick mael gheleert / waerom dat wy soo vele
daghen in 't ghetal vasten. Van: wy hebben
ghesept / dat den Heere Jesus Christus het ghe-
tal van soo vele daghen gheheplight heeft.

Sanctæ Quadra-
simæ rationem, cujus
hodie initium cele-
bramus, frequenter
edidimus, & cur tot
dierum numero je-
junemus, sepe docui-
mus. Diximus enim
quod Dominus Iesus
Christus hunc eun-
dem numerum jeju-
nij consecravit.

Den H. Hieronymus, Anno 390.

Epistolâ 54. ad Marcellam.

Bolghens de oberleveringhe vande Apo-
stelen / vasten wy / op een heel saer / ende op
eenen bequamen tyd / eens viertrigh dagen.

Nos unam Quadra-
gesimam, secundum
traditionem Aposto-
lorum, toto anno,
tempore nobis con-
gruo, jejunamus.

Den selven.

Libro 2. adversus Iovinian. cap. 11.

Den Heere selve / heeft met viertrigh da-
ghen te vasten / het vasten der Christenen
gheheplight.

Ipse Dominus qua-
draginta diebus
Christianorum jeju-
nium sanctificavit.

Den selven.

In Caput 58. Isaia.

Den Heere heeft viertrigh daghen inde
woestijne ghevast / op dat hy ons de solem-
nele

Dominus 40. die-
bus in solitudine je-
junavit, ut nobis so-
nele

leues jejuniorum
dies relinqueret.

202

Ceremonien

nele daghen van vasten soude achterlaten.

Den H. Augustinus, Anno 420.

Epistola 119. Capite 15.

Quadragesima je-
juniorum habet au-
thoritatem & in ve-
teribus libris, ex je-
junio Moyfi, & Elia,
& ex Evangelio, quia
totidem diebus, Do-
minus jejunavit.

Het vtertigh-daeghsche vasten heeft au-
thoriteyt / ende inde oude boecken / upt het
vasten van Moyses, ende Elias; ende upt het
Euangelie / want den Heere heeft soo vele
daghen ghefast.

Den selven,

In Quaestionibus super Genesim lib. 1. Cap. 169.

Non frustra qua-
draginta dies jeju-
niorum sunt consti-
tuti, quibus Moyses,
& Elias, & ipse Do-
minus jejunavit: Et
Ecclesia praecipua ob-
servatione, jejunio-
rum Quadragesima
vocat.

Niet te vergheefse en zyn de vtertigh da-
ghen van vasten ghestelt / op de welke Moy-
ses, ende Elias, ende den Heere selve ghefast
heeft: Welcken tyd / de Kercke met eenre
besondere onderhoudinghe / noemt het vter-
tigh-daeghsche vasten.

Den selven

Epistola 119. Capite 15.

In qua parte anni
congruentius obser-
vatio Quadragesimae
constituereetur, nisi
confini, atque conti-
gua Dominica Pas-
sioni?

In wat deel des jaers soude men bequa-
mer stellen het onderhouden van 't vtertigh-
daeghsche vasten / als in dat / 't welck alder-
naest is aen het lyden des Heeren?

Den H. Severus Episcopus Minoricensis,

Anno 420.

Epistola ad Ecclesiam.

Per hos octo, qui-
bus haec gesta sunt,
dies, ante initium
Quadragesimae, quin-
gentas, & quadragin-
ta animas ad Eccle-
siam constat adjectas

't is seker / dat op die acht daghen / op de
welcke die dinghen gheschiedt zyn / voor het
beghynsel van 't vtertigh-daeghsche vasten /
vijf-hondert ende vtertigh zielen aen de Ge-
meynte zyn toe-gheboeght.

Den

Den H. Maximus Taurinensis, Anno 420.

Homiliã 4. de Iejunio Quadragesima.

Broeders / laet ons bieren het vasten van dese vierdigh daghen / 't welck een aenghe-naeme offerhande aen onsen Godt is; naer-volghende het exempel vanden strydt ende victorise des Heeren / ende ons booz-wach-tende bande listen des dupbelg.

Fratres, Domini certaminis, victoriz- que exemplum se- quentes, & diabolicas præcaves infidias, horum 40. dierum acceptabile Deo nostro jejunium celebremus.

Den H. Petrus Chrysologus, Anno 440.

Sermone II.

Dat wy vierdigh daghen vasten / en is ghenen menschelijcken bondt / maer God-delijcke authozitept.

Quod Quadragesimam jejunamus, non humana inventio, sed auctoritas divina est

Den H. Leo, Anno 440.

Sermone II. de Quadragesimã.

Als nu aen-komt het hoogh-tijdt van Paesschen / hebben wy booz de hant het al-dermeeste / ende alderheylighste Vasten / 't welck aen alle gheloobighe / sonder upt-neminghe / verkondicht syns onderhoudin-ghen.

Appropinquante festivitatie Paschali, adest maximum, sacratissimumque jejunium, quod observantiam sui, universis fidelibus, sine exceptione denuntiat.

B E S L U Y T.

Ick en hebbe op dit stuck niet meer te seg-ghen / als dat hy moet noodtsaeckelijck blindt wesen / die in het blickerende licht / ende vollen dagh van soo menighe treffe-lijcke gherupghen vande eerste 400. jaeren / niet en siet / dat het inde recht-sinnige Kerc-ke / van alle tijden / eene ghewoonte is ghe-weest / saerlijck / ende dat booz het hoogh-tijdt van Paesschen / vierdigh daghen te vasten. De wijle van / dat de Roomsche Kerc-ke /

ke / in dese loffelijcke ghewoonte volherdt / ende dat sy mede in 't oude Testament het exempel heeft van Moyses, ende Elias, ende in 't nieuwt Testament het exempel van Christus selbe; soo en kan ick niet bedencken / hoe Partije dese ghewoonte in ons kan schelden / ende berispen als supersticie / 't en sy dat sy saemen wilt staende houden / dat oock de heele recht sinnige Kercke is supersticieus gheweest.

HET II. CAPITTEL.

Van andere ghestelde Vasten-daghen.

§. I.

Ewijzen uyt Schrifture, datmen behalven de viertigh daghen, noch andere ghestelde magh onderhouden in 't vasten.

Levitici Capite 16. versu 29.

Dit sal voor u eene eeuwighe in settinghe zijn: Ghy sult inde sevenste maent, op den thienden dagh der maendt uwe Zielen-verootmoedighen.

De bemerkinghe vanden Dordrechtschen Bijbel, hier oer / is dese Num. 43. Ghy sult u vernederen voor den Heere, met bekentenisse van uwe sonden, met vasten, met bidden &c.

Daer hebt ghy den thienden vande sevende maendt / eenen sekeren gestelden dagh om te vasten.

Hier teghen en doet niet / dat desen dagh / als wesende een deel vanden wettelijcken dienst / met de doot Christi af-ghebroken is; 't is ons ghenoech dat wy het exempel Godts hebben / om hem hier in naer te volghen / in het stellen van sekere daghen in 't jaer / om te vasten: Want de wijle het vasten niet alleenlijck niet af-ghebroken en is